

Joanna Targońska

"Kollokationen in
Wissenschaftssprachen. Zur
lernerlexikographischen Relevanz
ihrer wissenschaftlichen
Gebrauchsspezifika", Franziska
Wallner, Tübingen 2014 : [recenzja]

Prace Językoznawcze 17/4, 137-144

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Literaturverzeichnis

- Bonacchi S. (2011): *Ich habe leider keine Zeit...*: Kulturlinguistische Bemerkungen über höfliche Verweigerungen im deutsch-polnischen-italienischen Vergleich. In: Neuland, E./ Ehrhardt, C./ Yamashita, H. (Hrsg.): *Sprachliche Höflichkeit zwischen Etikette und kommunikativer Kompetenz*. Frankfurt a.M. et al.: Peter Lang, S. 111–128.
- Chojak J. (2006): *Semantyka i składnia czasowników oznaczających reakcje słowne*. Warszawa.
- Gałczyńska A. (2003): *Akt odmowy we współczesnym języku polskim*. Kielce.

Franziska Wallner: *Kollokationen in Wissenschaftssprachen. Zur lernerlexikographischen Relevanz ihrer wissenschaftlichen Gebrauchsspezifika*. Stauffenburg Verlag, Tübingen 2014, ss. 251.

Kolokacje stanowią ten element języka, którego znaczenie w nauce i nauczaniu języków obcych jest coraz częściej dostrzegane. W szczególności dotyczy to innych niż język angielski języków obcych, gdyż kolokacje stanowią od wielu lat integralną część nauczania tego języka. W odniesieniu do języka niemieckiego jako obcego, jak i ojczystego, kolokacje stanowią przedmiot badań od niespełna piętnastu lat. Liczba publikacji zajmujących się tym zjawiskiem w języku niemieckim jest jeszcze dość nikła. Tym bardziej ważna jest w tym kontekście monografia Franziski Wallner poświęcona kolokacjom w językach nauki. Książka stanowi piąty tom serii *Deutsch als Fremd- und Zweitsprache* (Niemiecki jako język obcy oraz język drugi nabywany w warunkach naturalnych).

Publikacja, stanowiąca książkową wersję doktoratu autorki, obejmuje sześć rozdziałów tematycznych oraz zakończenie. Celem badania, któremu poświęcony został doktorat autorki, jest próba odpowiedzi na pytanie, czy użycie kolokacji w tekstach naukowych różni się od ich użycia w pozostałych rodzajach tekstów. Autorka stawia sobie za cel wypracowanie schematu opisu specyfiki autentycznego użycia kolokacji na podstawie badań korpusowych.

Pierwszy rozdział (*Kollokationen als linguistischer Untersuchungsgegenstand*) poświęcony jest kolokacjom jako przedmiotowi badań lingwistycznych. Autorka wskazuje tu na różnorodne rozumienie pojęcia kolokacji, wynikające z odmiennych podejść w opisie tego zjawiska. Kolokacje mogą być bowiem według Wallner rozpatrywane z perspektywy łączliwości leksykalnej, z perspektywy znaczenia leksykalnego i tworzenia tekstu, z perspektywy badań statystycznych (tu częściej używane jest pojęcie kookurencji), a także mogą być one pojmowane jako jednostki polileksykalne (w tym ujęciu kolokacje stanowią podgrupę frazeologizmów), przy czym jeszcze w obrębie każdego podejścia badawczego można znaleźć różnorodne ujęcie interesującego nas zjawiska językowego.

Najważniejszym elementem pierwszego rozdziału jest charakterystyka kolokacji. Wallner wychodzi od aspektu semantycznego kolokacji. Odwołując się do różnych autorów wskazuje na różnicę w określeniu kompozycyjności znaczenia kolokacji. Jedni autorzy mówią o kolokacjach jako o analizowalnych i kompozycjonalnych połączeniach międzywyrazowych, których znaczenie wynika z sumowania znaczeń elementów wchodzących w skład kolokacji. Inni wskazują zaś na fakt, iż w kolokacjach znaczenie jednego elementu (użytego jako kolokatora) odbiega od jego pierwotnego znaczenia, które konkretna jednostka leksykalna wykazuje poza danym połączeniem kolokacyjnym. Autorka nie zauważa, iż jedno nie wyklucza drugiego, bowiem kolokacje, co wynika z wielu badań, są łatwe do rozumienia z uwagi na fakt, że elementem niosącym znaczenie jest zawsze baza kolokacyjna, która bez problemu daje się przełożyć z języka na język. Jednocześnie Wallner wskazuje na fakt, że kolokator może również w obrębie kolokacji zachować swoje pierwotne znaczenie albo być użyty w znaczeniu metaforycznym. Z tego względu autorka wskazuje na możliwość wyodrębnienia dwóch podgrup kolokacji, a mianowicie grupę pierwszą zawierającą kolokacje z polisemantycznymi kolokatorami, które w obrębie danej kolokacji przyjmują jedno konkretne znaczenie. Drugą grupę stanowią kolokacje z kolokatorami słabo polisemantycznymi lub kolokatorami niepolisemantycznymi, przy czym te pierwsze są zaliczane raczej do grupy kolokacji, a kolokacje z grupy drugiej należałoby oddzielić od luźnych związków międzywyrazowych poprzez zastosowanie dodatkowych kryteriów.

W kolejnej części (podrozdział 1.2.2) Wallner przedstawia właściwości strukturalne kolokacji, które mogą stanowić czynnik ułatwiający odróżnienie ich od idiomów lub werbalnych fraz składniowych (*Funktionsverbgefüge*). Potem następuje dyskusja na temat tego, czy wyrazy złożone (*Kompositita*) mogą być traktowane jako kolokacje, czy nie (tu zdania są również podzielone, gdyż kolokacje pojmowane były od dawna jako jednostki polileksykalne). W tym podrozdziale autorka wymienia i opisuje następujące cechy kolokacji: stabilność, frekwencyjność oraz preferencję kombinatoryczną. Wallner wskazuje np., jakim restrykcjom morfo-syntaktycznym oraz restrykcjom transformacyjnym podlegają kolokacje. Dla czytelników, którzy nie są jeszcze zaznajomieni z pojęciem kolokacji, szczególnie interesujący lub znaczący może się okazać podrozdział 1.3, w którym Wallner (podobnie jak wielu innych autorów zajmujących się problematyką kolokacji) podejmuje próbę rozgraniczenia kolokacji od innych zjawisk językowych. W pierwszym rzędzie próbuje wskazać na różnice między kolokacjami a idiomami. Już w tej części widać, że w odróżnieniu od Hausmanna (1984), który w grupie kolokacji wyróżnia te z kolokatorem użytym w znaczeniu metaforycznym, Wallner (34) takie kolokacje jak *blinder Passagier*, *dicke Freunde* czy *die Nase rümpfen* zalicza do grupy idiomów częściowych (*Teilidiome*), wyłączając je z grupy

kolokacji. Następnie, posługując się przykładem użycia czasownika *abstatten* (który tworzy kolokacje z różnymi rzeczownikami), autorka pokazuje, jak na przestrzeni ponad dziewięćdziesięciu lat zawężało się użycie tego czasownika (tudzież kolokatora), wskazując jednocześnie, że stałe połączenia wyrazowe z tym czasownikiem znajdują się w fazie przejściowej z kolokacji do idiomów częściowych. Kolejnym zjawiskiem językowym, które Wallner rozgranicza od kolokacji, posługując się różnymi transformacjami gramatycznymi (jak np. zamiana na stronę bierną czy na zdanie przydawkowe), są konstrukcje werbo-nominalne (*Funktionsverbgefüge*). Wallner dochodzi do wniosku, iż kryterium transformacji gramatycznych tylko częściowo nadaje się do wyodrębnienia kolokacji, gdyż w różnych typach strukturalnych kolokacji możliwe są różnego rodzaju transformacje strukturalne. Pod koniec tego podrozdziału Wallner wskazuje na następujące różnice między luźnymi związkami wyrazowymi a kolokacjami: zależność semantyczna elementów związku wyrazowego (kolokator jest zależny semantycznie od bazy kolokacyjnej, podczas gdy w luźnych związkach wyrazowych każdy z leksemów jest semantycznie autonomiczny), możliwość dosłownego tłumaczenia każdego z elementów kolokacji (nie jest ono możliwe w przypadku kolokacji), możliwość substytucji jednego z elementów (w kolokacjach jest ona ograniczona).

Rozdział pierwszy Wallner kończy przedstawieniem własnej koncepcji pojęcia kolokacji sporządzonej na potrzeby swojej pracy. Kolokacje pojmuje ona jako słabo idiomatyczne lub nieidiomatyczne połączenia wyrazowe, które są łatwe do zrozumienia. Przejmuje hierarchiczną strukturę kolokacji od Hausmanna, czyli podział na bazę kolokacyjną i kolokator, co jest szczególnie ważne w przypadku ujęcia kolokacji dla potrzeb leksykografii jak i dla potrzeb nauczania i uczenia się języków obcych. Rozróżnia ona dwie duże podgrupy kolokacji ze względu na polisemiczność kolokatora lub jej brak. Podkreśla jednocześnie semantyczną zależność kolokatora od bazy kolokacyjnej, wskazuje na normatywne ograniczenia substytucji elementów kolokacji przez inne synonimiczne leksemy, normatywne restrykcje w transformacjach morfo-syntaktycznych, normatywne ograniczenia w pasywizacji. Zauważyć należy jednak, że Wallner nie zalicza werbalnych fraz składniowych do kolokacji (choć czyni tak wielu autorów). Jednocześnie w kilku miejscach swojej książki autorka wskazuje na fakt, że do grupy kolokacji nie zalicza wielu stałych połączeń werbalno-nominalnych, w których kolokator użyty jest w znaczeniu metaforycznym. Te stałe i stabilne połączenia międzywyrazowe, które przez Hausmanna są zaliczane do kolokacji, Wallner zalicza do idiomów, choć w tych, w odróżnieniu od idiomów, znaczenie bazy kolokacyjnej nadaje znaczenie całemu połączeniu międzywyrazowemu.

Rozdział drugi, poświęcony kolokacjom w badaniach nad nauczaniem i przyswajaniem języka, w szczególności może zainteresować nauczycieli języków obcych

lub glottodydaktyków zajmujących się przyswajaniem słownictwa. Autorka wychodzi tu od przedstawienia znaczenia kolokacji w kompetencji obcojęzycznej. Powołując się na wielu autorów przytacza przykłady, jakie zalety dla produkcji i recepcji językowej ma znajomość kolokacji w języku obcym i z jakimi problemami wiąże się ich niezajomość. Następnie (rozdz. 2.2) porusza temat kolokacji jako element problematyczny w redagowaniu tekstów w języku obcym. W podrozdziale 2.2.1 autorka zajmuje się kolokacjami w ujęciu kontrastywnym, w którym na przykładzie niemieckich kolokacji oraz ich anglojęzycznych lub hiszpańskich odpowiedników pokazuje, że niektóre kolokacje mają swoje dosłowne odzwierciedlenie w innych językach, inne różnią się interlingwalnie pod względem innego zasięgu kolokatora, który poza użyciem w kolokacjach w jednym języku ma więcej, w innym zaś mniej dosłownych znaczeń. Ponadto Wallner pokazuje, że różnice międzyjęzykowe w kolokacjach mogą wynikać z faktu, iż w różnych językach elementy kolokacji podlegają różnym restrykcjom odnośnie użycia liczby, rodzajnika lub też wykazują inne zabarwienie stylistyczne. W kolejnej części tego rozdziału Wallner naświetla temat kolokacji z perspektywy teorii przyswajania języka, z perspektywy psycholingwistycznej oraz kognitywnej. Godnym podkreślenia jest fakt, iż w nabywaniu języka pierwszego kolokacje są przyswajane jako całość, jako jednostki kompleksowe. Ich przyswajanie towarzyszy uczeniu się systemu pojęć. Niestety w nauce języka obcego uczący się próbuje wtłoczyć obcojęzyczny *input* w system pojęć języka pierwszego, przy czym koncentruje się wtedy na pojedynczych wyizolowanych słówkach. Jednocześnie taki sposób myślenia wspierany jest poprzez listy pojedynczych słówek zawartych w podręcznikach. Problem w przyswajaniu kolokacji wynika również z braku sterowania uwagą na formę kolokacji – ta koncentrująca się na treści, która bez problemu jest dekodowana np. z kontekstu. Także praca z tekstem na lekcji, skupiona na globalnym rozumieniu tekstu, nie sprzyja internalizacji nowych kolokacji. Następnie Wallner przedstawia poglądy na temat leksykonu mentalnego oraz teorie, w jaki sposób kolokacje są w nim kodowane.

Kolejna część rozdziału drugiego poświęcona jest użyciu kolokacji w języku uczącego się. Tu autorka przedstawia wyniki wielu badań empirycznych, poświęconych stosowaniu kolokacji w produkcji językowej przez uczących się danego języka obcego (w większości wypadków chodzi tu o język angielski), w których porównywano ich użycie kolokacji z użyciem kolokacji przez rodzimych użytkowników języka. Wallner skupia swoją uwagę na przyczynach błędnego użycia kolokacji, wskazuje na metodologię tych badań oraz rodzaje błędów w użyciu kolokacji. Nie można się jednak zgodzić z autorką (Wallner 2014: 80), gdy opisując wyniki badań innych autorów, badane przez nich kolokacje (*das Bett hüten*, *Bücher verschlingen*) zalicza do idiomów, a nie kolokacji. Rozdział drugi kończy

się podrozdziałem poświęconym wspieraniu kompetencji kolokacyjnej w języku obcym, w którym Wallner podkreśla wielkie znaczenie wspierania świadomości kolokacyjnej zarówno wśród nauczycieli, jak i osób uczących się. Tu przedstawia ona model „szkolenia kolokacyjnego” skierowanego na rozwój kompetencji kolokacyjnej, wyróżniając w nim następujące fazy: fazę uświadamiającą uczącym się istnienie kolokacji jako jednostki uczeniowej (skłanianie ich do refleksji podczas rozpoznawania znaczeń, eksploracja korpusów, praca ze słownikami), fazę utrwalania obejmującą eksplicytnie nauczanie i uczenie się oraz fazę służącą produktywnemu opanowaniu kolokacji.

Celem rozdziału trzeciego poświęconego kolokacjom w leksykografii jest dyskusja na temat opracowywania kolokacji dla potrzeb leksykografii oraz wypracowanie koncepcji schematu wyszukiwania kolokacji w korpusach na podstawie specyfiki ich użycia. Rozdział ten rozpoczyna się przeglądem badań dotyczących kolokacji w leksykografii. Autorka, wychodząc tu od badań dotyczących kolokacji w słownikach papierowych (jedno- i dwujęzycznych), wskazuje na główne nurty tych badań. Nieco więcej uwagi poświęca pierwszemu słownikowi niemieckich kolokacji autorstwa Quasthoffa (2010). Na podstawie tego właśnie słownika opracowanego w oparciu o badania korpusowe Wallner pokazuje, jak niewłaściwe założenia badawcze nie pozwalają na znalezienie wielu ważnych kolokacji. Jednocześnie uwypukla wiele słabych punktów tego słownika. Następnie autorka poświęca uwagę kolokacjom w słownikach cyfrowych oraz w korpusach internetowych. Ważną część tego rozdziału stanowi niewątpliwie podrozdział 3.2, w którym Wallner zajmuje się podstawowymi założeniami opracowywania kolokacji dla potrzeb uczących się danego języka. Przedmiotem jej rozważań jest wyszukiwanie i wybór kolokacji. Wallner wskazuje na konieczność uwzględnienia reprezentatywności korpusu, autentyczności i aktualności danych językowych. Jednocześnie podkreśla, iż same obliczenia statystyczne nie nadają się do wyszukiwania potencjalnych partnerów kolokacyjnych oraz do rozgraniczenia kolokacji od luźnych związków wyrazowych. Niezbędna zdaje się tu być analiza statystyczna i semantyczna. Kolejnym przedmiotem rozważań autorki jest miejsce prezentacji kolokacji w słownikach, ich ujęcie w ramach mikrostruktury (wyróżnianie kolokacji w obrębie hasła słownikowego, kryteria kolejności prezentacji kolokacji w ramach jednego hasła), wskazówki dotyczące użycia danej kolokacji i restrykcji w jej użyciu.

W czwartym rozdziale zatytułowanym *Język nauki a kolokacje* autorka wychodzi od przedstawienia języka naukowego jako przedmiotu różnorodnych badań lingwistycznych, wskazując na elementy języka naukowego w języku niemieckim (np. inne użycie czasowników modalnych niż w języku ogólnym, sformułowania bezosobowe, unikanie perspektywy „ja”) oraz problemy nierodzimych

użytkowników języka niemieckiego w rozumieniu i redagowaniu tekstów naukowych. Następnie przedstawia badania dotyczące kolokacji w tekstach redagowanych w językach naukowych, z których wynika m.in., że niektóre kolokacje są preferowane przez ten język.

Zasadniczą część pracy stanowi rozdział piąty, zatytułowany *Kolokacje w różnych kontekstach użycia*, stanowiący część empiryczną pracy. Autorka wychodzi od przedstawienia oraz uzasadnienia doboru swojego korpusu (kolokacje były badane z jednej strony w korpusie prasowym, z drugiej zaś w korpusie tekstów naukowych) oraz przedstawia kryteria wyboru kolokacji werbonominalnych stanowiących przedmiot jej badań. Następnie wymienia siedem takich kolokacji (typu V + Sa) spełniających jej kryteria doboru (*Anspruch + erheben, Auffassung + vertreten, Beitrag + leisten, Frage + behandeln, Möglichkeit + bieten, Versuch + unternehmen, Ziel + verfolgen*) wraz z danymi statystycznymi dotyczącymi ich występowania w korpusie. Czytelnik dowiaduje się tu o metodzie analizy danych korpusowych. W najważniejszej części tego rozdziału (5.4) Wallner przedstawia zestawienia wyników swoich badań korpusowych, w których każda z kolokacji badana jest pod różnymi względami, np. użycie aktantów obligatoryjnych lub fakultatywnych (użycie baz kolokacyjnych z różnymi rodzajnikami, z przydawkami, użycie w różnych kombinacjach strukturalnych), użycie danej kolokacji w trybie przypuszczającym, w stronie biernej, w różnych czasach gramatycznych, użycie z czasownikami modalnymi, w formie osobowej lub bezosobowej. Interesujące jest zestawienie wyników dotyczących każdej z kolokacji w oparciu o dwa różne korpusy (prasowy i naukowy), w których uwidacznia się różne użycie każdej z kolokacji w zależności od korpusu (w przypadku niektórych kategorii). Z wyników tych badań wynika m.in., że w danej kolokacji preferowane jest użycie bazy kolokacyjnej w języku nauki w liczbie pojedynczej, choć ta sama baza kolokacyjna w korpusie prasowym występuje również dość często w liczbie mnogiej. Duże różnice są zauważalne również w przypadku użycia kolokacji w trybie przypuszczającym, który zdecydowanie przeważa w kolokacjach występujących w korpusie prasowym. Jednakże cel użycia trybu przypuszczającego jest inny: w tekstach prasowych służy przytaczaniu czyjejs wypowiedzi, zaś w tekstach naukowych stosowany jest do wykazania ostrożności w swoich wywodach naukowych. Na podstawie przedstawionych danych empirycznych czytelnik może sobie uzmysłowić pewne cechy charakterystyczne użycia kolokacji w języku nauki takie jak np. preferowane użycie czasu *Präteritum*, a w przypadku czasowników modalnych, czasownika *können*.

Na podstawie wyników badań korpusowych przeprowadzonych przez Wallner w oparciu o dwa różne korpusy można zauważyć, iż kolokacje wykazują nie tylko ograniczenia normatywne w substytucji elementów kolokacji innymi elementami, czy też ograniczenia w transformacji morfosyntaktycznej. Wykazują one również

swoje preferencje jak i restrykcje użycia wynikające z pragmatyki, co zdaniem autorki powinno znaleźć swoje odzwierciedlenie w leksykografii dotyczącej komunikacji naukowej. Badania przeprowadzone przez Wallner dają możliwość wglądu w preferencje użycia kolokacji w różnych rodzajach tekstów.

Rozdział szósty poświęcony jest wyciągnięciu wniosków z badań korpusowych dla potrzeb leksykograficznego ujęcia kolokacji, przy czym autorka najpierw dokonuje analizy leksykograficznego ujęcia badanych przez siebie kolokacji w czterech słownikach, których użytkownikami są uczący się języka niemieckiego jako obcego. Przedmiotem jej zainteresowania jest miejsce umieszczenia kolokacji w hasłach słownikowych i ich opracowanie w ramach mikrostruktury. Godnym podkreślenia jest stwierdzenie przez autorkę częstej dysproporcji między dotychczasowym opracowaniem leksykograficznym badanych przez nią kolokacji a ich rzeczywistym użyciem wynikającym z jej badań korpusowych. I tak jedna kolokacja (*Frage behandeln*) nie znalazła swojego odzwierciedlenia w żadnym z badanych słowników. Różnice między leksykograficznym ujęciem danej kolokacji a ich praktycznym zastosowaniem, wynikające z badań korpusowych, polegały np. na różnym użyciu rodzajnika (choć w praktyce dana baza kolokacyjna była używana z rodzajnikiem określonym, słownik podawał wersję z rodzajnikiem nieokreślonym), na braku rozszerzenia przydawkowego lub brakującej informacji na temat klasy przynależności semantycznej bazy kolokacyjnej. Ponadto Wallner stwierdziła tylko sporadyczne umieszczenie kolokacji pod dwoma członami kolokacji. Czasem były one do znalezienia pod hasłem kolokatora, czasem pod hasłem bazy kolokacyjnej. W jednym ze słowników w przypadku trzech kolokacji można je było odnaleźć pod obydwoma członami kolokacji. Pozostałe kolokacje można było znaleźć tylko pod hasłem bazy lub kolokatora. Analiza wykazała, że słowniki ogólne tylko częściowo są pomocne w pracy z tekstami naukowymi, gdyż brakuje w nich ujęcia leksykograficznego użycia kolokacji w pracach naukowych. Osobny podrozdział autorka poświęciła analizie ujęcia badanych przez nią kolokacji w pierwszym słowniku kolokacji pod redakcją Quasthoffa (2010).

Rozdział szósty Wallner kończy przedstawieniem własnych propozycji opracowania leksykograficznego kolokacji, które stanowiły przedmiot jej badań. Po wstępnych rozważaniach dotyczących tego, jak kolokacje powinny być prezentowane w słownikach i jakie dodatkowe informacje powinny być razem z nimi umieszczone, autorka przedstawia konkretne propozycje leksykograficznego opisu każdej z kolokacji. Zawierają one następujące informacje: specyfikę użycia, formę podmiotu, formy strukturalne przyjmowane przez daną kolokację w zdaniu, szczególnie ważne informacje dotyczące użycia, ale również typowe schematy użycia oraz przykłady użycia w kontekście zaczerpnięte z korpusu. Opis jednej konkretnej kolokacji zajmuje od dwóch do trzech stron. Jednakże na sam koniec autorka

przedstawia na przykładzie kolokacji *Anspruch erheben*, jak mogłaby być ona opracowana w słowniku elektronicznym. Opis zaprezentowany przez Wallner, w którym korzystający ze słownika może wykorzystując różnorodne linki wyszukiwać potrzebne mu informacje, byłby z pewnością pomocny uczącym się języka niemieckiego lub studentom i naukowcom zainteresowanym pisaniem prac naukowych w języku niemieckim. Na końcu pracy, po spisie bibliograficznym, został zamieszczony w aneksie szczegółowy opis każdej z kolokacji, sporządzony na podstawie informacji zaczerpniętych z korpusów.

Podsumowując należy stwierdzić, że książka Wallner przedstawia interesujące badanie przeprowadzone w oparciu o korpus zestawiony specjalnie na potrzeby omówionego tu badania. Książka podchodzi do kolokacji z niebadanej jeszcze perspektywy, a wyniki przedstawionych tu badań świetnie wpisują się w lukę w badaniach nad kolokacjami. Praca jest napisana dość zrozumiałym językiem. Można z niej zaczerpnąć informacje nie tylko na temat kolokacji w leksykografii, ale również w glottodydaktyce. Niestety, autorka nie uniknęła błędów redakcyjnych. Nieco dziwić może bowiem numeracja tabel, która rozpoczyna się od nowa w każdym rozdziale, co oznacza, że w książce mamy kilka tabel o numerze 1. Ponadto w spisie bibliograficznym brakuje kilku pozycji, do których autorka odwołuje się w tekście (np. Bitter-Karas 2005; Simunek 2007). Te małe niedociągnięcia nie rzutują jednak na całościową wysoką ocenę pracy.

Joanna Targońska, Olsztyn

Literatura

- Hausmann F.J. (1984): *Wortschatzlernen ist Kollokationslernen. Zum Lehren und Lernen französischer Wortverbindungen*. [In:] *Praxis des neusprachlichen Unterrichts* 3, S. 395–406.
Quasthoff U. (2011): *Wörterbuch der Kollokationen im Deutschen*. Berlin/New York.

Ogólnopolska konferencja naukowa „Synchronia i diachronia – zbliżenia i dialogi. Języki słowiańskie i ich odmiany” (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, 3–4 września 2015 r.)

3–4 września 2015 r. w toruńskim Collegium Maius odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Języki słowiańskie i ich odmiany”, będąca szóstym spotkaniem z cyklu „Synchronia i diachronia – zbliżenia i dialogi”. Tematami dotychczasowych edycji były m.in. leksykologia i leksykografia, pragmatyka oraz różne aspekty opisu leksyki. Tegoroczna odsłona wydarzenia organizowana była przez